

Fjernvarme på tværs af grænsen

Svenske Haparanda og finske Tornio er ved at smelte sammen til én by - og fjernvarmen er med til at nedbryde grænsen.

SAMARBEJDE

Af freelancejournalist Ib Salomon

I næsten 200 år har Torneelven dannet grænse mellem Sverige og Finland. Den brede elv skiller bl.a. nabobyerne Tornio og Haparanda, men på en ø i elven er de to byer bogstavelig talt ved at smelte sammen. Det samme er sket med de to byers fjernvarmenet.

Tornio er en udpræget industriby med bl.a. et stort stålværk og et bryggeri, mens Haparanda er skole- og handelsbyen. Tilsammen har de to grænsebyer ca. 33.000 indbyggere, og traditionelt har man set lidt skævt til hinanden, så den lokale skepsis var stor, da politikerne begyndte at snakke om fordelene ved at samarbejde.

- Derfor begyndte vi med noget praktisk, som alle kunne se fornuften i, fortæller koordinator Merja Pikkuaho fra den samarbejdsorganisation, de to byer har stiftet. Den hedder "På Gränsen – Rajalla" og tager hånd om mange af de praktiske problemer, der opstår i en grænseregion.

Vinteren er lang, og varmebehovet stort i Norrland. Sneen plejer først at forsvinde i maj, men i denne vinter var der flere perioder med tøvejr. Foto: Ib Salomon.

De to byers net er integreret

Valget faldt på spildevandet og fjernvarmen. Et teknisk samarbejde var der ingen, der havde noget imod, og på spildevandsområdet har det fungeret lige siden 1972.

Fjernvarmen kom til i 1993, og det finske og det svenske fjernvarmenet er nu fuldstændig integreret. En stamledning på 200 mm forbinder den svenske og den finske by. Rent organisatorisk er der dog fortsat tale om to selskaber, som da også udsender hver deres opkrævninger i henholdsvis euro og svenske kroner.

- Tilsammen har vi nu fem fjernvarmecentraler, som er forbundet med en ringforbindelse, to på den svenske side og tre på den finske. To af anlæggene kører på tørv og flis fra skovene, og de dækker behovet det meste af tiden, forklarer planlægningschef Göran Wigren fra Haparanda Kommune. Hovedcentralen kan levere 28 MW, mens de øvrige centraler har en kapacitet på 6 MW.

- Olie har vi som reservekraft, for vi

UDSTRAKT SAMARBEJDE

Lige siden 1972 har den finske og den svenske by delt renseanlæg, og i begyndelsen var det især på de tekniske områder, herunder fjernvarmen, man samarbejdede på tværs af grænsen. Senere kom skoleområdet til, så der i dag er frit skolevalg på tværs af grænsen. De to byer har fælles redningstjeneste og deler bl.a. brandbiler. Alle idrætsanlæg er fælles, ligesom man diskuterer et fælles sundhedscenter. Fælles seniorboliger findes allerede.

En ny fælles busterminal er projekteret, og et indkøbscenter tværs hen over grænsen er ved at blive bygget. En golfbane strækker sig på begge sider af grænsen med 13 huller i Sverige og 5 i Finland.

Blandt planerne er også et hotel lige på grænsen. Man kan i øvrigt betale med euro, også i svenske Haparanda.

UDSTRAKT SAMARBEJDE

har jo store temperaturkontraster her i Norrland. Vi kan have plus 30 grader om sommeren og minus 30 om vinteren, og kommer temperaturen under minus 10, starter et oliefyret anlæg.

Olien købes i Finland, hvor den traditionelt er en smule billigere, og varmesæsonen strækker sig fra oktober til og med maj. De lave vintertemperaturer gør i øvrigt alt anlægsarbejde besværligt. For at nå frostfri dybde skal man eksempelvis grave to meter ned i terrænet.

Følger de mest krævende regler

At integrere et finsk og et svensk fjernvarmenet har budt på en række praktiske problemer, for lovgivning, dimensioner, normer, traditioner og valg af materialer er ikke ens i de to lande.

- Men vi har opgivet at få ændret reglerne. Det er for tungt, og vi lever jo i en praktisk virkelighed, så vi har besluttet, at vi følger det mest krævende regelsæt, fortæller Göran Wigren.

Begge byer har haft stor fordel af samarbejdet, og på de tekniske områder har forbrugerne sparet millioner. Både Haparanda og Tornio vokser, og det samme gør fjernvarmenettet, som på den svenske side nu dækker 76

De to byer er bogstavelig talt ved at smelte sammen. Grænsen kommer til at gå tværs gennem det indkøbscenter, der er ved at blive opført – på kortet vist som "köpgalleria". Fjernvarme skal holde torvet snefrit.

procent af alle husstandene. Også de to grænsebyers nyeste stolthed, verdens nordligste Ikea, forsynes med fjernvarme.

Desuden er et stort indkøbscenter ved at blive opført på selve grænsen. På den finske side åbner det senere på året, mens den svenske del af centret først vil stå klar om et par år. Selve grænsen markeres med en stor plads på 40 gange 80 meter, som skal holdes fri for sne ved at varme den op med returvarme fra fjernvarmen – en løsning, der også kendes fra andre

byer i området. I Luleå holdes byens gågade f.eks. fri for sne ved hjælp af returvarme.

Områdets fjernvarmeværker vil gerne satse endnu mere på biobrændsel fra de store skove, og de har derfor fået midler fra Nordisk Ministerråd til at kortlægge markedet, som i dag præges af mange små producenter. Nordisk Ministerråd har betinget sig, at samarbejdet skal involvere både finske og svenske fjernvarmeværker.

salomon@horisont.dk